

Ф. КИРИЛОВ
РАЗХОДКА В БЪДЕЩЕТО

chitanka.info

Тъкмо преди да тръгна към самолета, запъхтян младеж ми махна с ръка да почакам. По миниатюрния магнетофон, който висеше на рамото му, познах репортера от местния вестник. След миг той бе до мен и като включи магнетофона, незабавно попита:

— Каква е целта на вашето пътуване?

— Като специалист по икономическите въпроси ще присъствувам довечера в Москва на конференция, посветена на някои от проблемите на енергетиката и икономиката на Съветския съюз в последните години и по-специално за изпълнението на народостопанския план 1959–1965 година. Както това е добре известно на вашите читатели, този план бе утвърден от XXI конгрес на Комунистическата партия на Съветския съюз през 1959 година...

— Освен конференцията? — прекъсна ме кратко репортерът.

— Ще посетя един от новите автомобилни заводи — отвърнах, като нетърпеливо погледнах часовника на аерогарата. — А сетне ще направя малко пътуване по някои нови магистрали на юг. Възможно е да стигна до Крим, до Черно море. Понеже остават пет минути до излитането, трябва да се качвам. Довиждане!

След малко седях в самолета.

Не пътувах първи път с „атомен“ самолет по пътническите линии на „Аерофлот“ и все пак винаги се възхищавах на великолепната вътрешна уредба и огромните размери на конструкцията.

Излитането стана неусетно.

Издигнахме се почти вертикално. Реактивната струя на двигателите бе насочена право надолу към бетонната писта. Отначало бавно, а сетне все по-стремително се издигахме нагоре. Към три хиляди метра започна полет с наклон към 45 градуса и това продължи докъм 10–12 хиляди метра височина. Летяхме с много голяма скорост. През прозореца съзрях лъсналата като огледало повърхност на Тихия океан. Вляво остана новият индустриален център — град, възникнал по волята на съветските хора в последните години в Далечния изток.

На височина над 20 хиляди метра самолетът „легна в курс“, както казват моряците, и се насочи право на запад.

Взех два вестника от малката масичка пред креслото си, прегледах набързо новините. На седма страница погледът ми се спря на заглавието:

„В сравнение с 1957 година — започваше статията — днес, през 1965 година, в Съветския съюз се добива 4,3 пъти повече електроенергия, — 520 милиарда киловатчаса. През седемгодишния план за развитие на народното стопанство на СССР бяха построени множество нови електроцентрали-гиганти, повечето от които са топлоцентрали, и използват долнокачествени въглища или мазут. В строя влязоха и водните колоси — електроцентралите край Сталинград, Братската — най-голяма в света, Кременчугската, Воткинската и много други“.

Статията даваше подробности по устройството на новите топлоцентрали, за широкото използване на атомната енергия, за построените няколко атомни електроцентрали в Съветския съюз, снабдени с атомни реактори от различни типове. Авторът припомняше, че тяхната мощност е многократно по-голяма от тази на първата атомна електроцентрала в света, построена в СССР през 1954 година. Бяха дадени сравнителни данни за стойността на атомната електроенергия. „При стойност на 1 квт/ч енергия от ТЕЦ, равна на 100 процента, тази на атомната централа ще бъде 94. Разходът на гориво в ТЕЦ ще бъде 64 процента, а при атомната — 6 процента — десет пъти по-малко“. При това атомната централа е по-малка и там където няма въглища и вода, е незаменима. Атомното „гориво“ може да се доставя и в най-отдалечените области, например далеч зад полярния кръг, и то само с един единствен самолет от време на време.

„Още през 1960 година общата мощност на съветските атомни електроцентрали надмина 2 милиона киловата — продължаваше статията, — докато през 1961 година в САЩ атомните централи достигнаха обща мощност едва 800 хиляди киловата, а в Англия едва през настоящата 1965 година тяхната мощност ще наближи 1

милион киловата. Така че мощността на съветските атомни електроцентрали е несравнимо по-голяма, отколкото на всички останали подобни станции в света, взети заедно.“

По-нататък вестникът предаваше впечатленията на своя пратеник от една слънчева електростанция.

„В долината пред нас блеснаха хиляди метални огледала, наредени в полукръг като креслата в гигантски летен театър. Те бяха обърнати към грамадния екран на особен котел, издигнат на 30–40-метрова метална кула. Отразената слънчева светлина нагрива този котел и парата, добита от него, движи турбините на електростанцията. Задействването и спирането на системата, движението и насочването на огледалата, всичките процеси на работата в слънчевата централа са абсолютно автоматизирани. Никакви хора. Само електронни автомати. Това е Араратската хелиостанция...“

Възможностите за бързото развитие на хелиоенергетиката в Съветския съюз се разглеждаха по-надолу чрез въвеждането на полупроводниковите хелиостанции, които не се нуждаят от никакъв посредник и направо превръщат слънчевите лъчи в електричество...

— Великолепно, прекрасни тонове, отлично! — сепна ме моят съсед и аз вдигнах очи и го погледнах въпросително. Той възбудено ме бутна по лакътя и ми посочи с поглед напред в салона на самолета.

Погледнах нататък. Видях телевизионния екран.

ЦВЕТНА ТЕЛЕВИЗИЯ И ЕЛЕКТРОННИ МАШИНИ

В приятни топли цветове светеше екранът на телевизора в салона на самолета. Предаваха от Москва — спортен празник. Недоумявах защо бе това учудване на моя съсед. От години вече цветната телевизия не бе новост в Съветския съюз. По-сетне разбрах, че то се дължало на малко местен патриотизъм, както казват.

Изпробвала се нова система от предаватели и приемници за цветна телевизия, изработени от завода, където работел моят съсед. Че тези приемници бяха много по-съвършени от досегашните, се убедих сам. Молт съсед бе радиоинженер и разпалено се зае да ми обяснява успехите на нашата телевизия.

През това време на екрана се зеленееше голямото поле на спортния стадион, ограден с червените атлетически писти и грамадни трибуни, претъпкани с народ. Над всичко това се извисяваше огромен стъклен купол. Това бе новият покрит стадион в Москва, който спокойно можеше да побере над сто хиляди души.

— Знаете ли — говореше моят съсед, — че още през 1960 година ние имахме доста нови телевизионни предаватели. Но днес съгласно седемгодишния план те са станали 2,6 пъти повече. Създадена е и се развива, както виждате, твърде успешно и цветната телевизия...

Аз всецяло бях погълнат от красивите картини, които се редяха на екрана. Дефилираше нашата спортна младеж.

— А известно ли ви е какви електронни машини създаваме ние — продължаваше инженерът. — Те командуват заводските машини, изчисляват полета на ракети, държат в курс кораби, пресмятат, запомнят, отговарят, разрешават задачи, превеждат текстове — въобще чудесни машини. Вместо човек те могат да водят електрическия влак, да ръководят работата на гигантска електроцентрала. Такива електронни машини създадохме ние през седемгодишния план. А сега нашите учени работят върху още по-съвършени конструкции, които ще облекчат още повече труда на съветските хора.

ЗАВОДИ-АВТОМАТИ

Автомобилът ме отвеждаше по оградения със стройни дръвчета път към автомобилния завод. Продължавах да мисля върху думите на радиоинженера, казани преди малко в самолета. Всъщност аз знаех доста неща за електронните машини. И сега отивах в такъв завод. Бях виждал движението в моя роден град Москва да се регулира на кръстопътищата не от жив човек, а от електронен автомат. Той съобразява, изчислява къде колко автомобили и тролейбуси са се натрупали и дава зелен или червен сигнал. Знаех за електронните машини, с помощта на които нашите инженери „изпитваха“ и „летяха“ с още несъществуващи самолети. Тук нужните изчисления тези

машини правеха само за няколко минути и заместваха хиляди хора-изчислители. При това електронните машини работеха прецизно и почти безпогрешно. Те не се влияят от външни фактори и нямат „настроение“. Те нямат „чувства“, не се „тревожат“, не се „уморяват“ и винаги работят с еднакво „спокойствие“ и сигурност.

Всичко това съветските инженери бяха създали в последните години и сега тези машини масово навлизаха в производството, транспорта, в институтите и обсерваториите — навсякъде в живота. Те внасяха бавно, но сигурно коренен прелом в нашия живот, макар ние, обикновените хора, да не се спирахме много на това явление с огромно значение за бъдещето на нашата страна.

Все пак заводската зала ме учуди.

Дълга повече от петстотин метра, тя имаше десетки машини, свързани една с друга. Идеална чистота и никакви хора.

— Обслужващ персонал? — запитвам главния инженер, който ме придружава.

— Един инженер! — кратко отвърща той и след малко добавя. — Има и две момичета, които почистват.

А тук този автомат произвежда повече от хиляда блока за автомобилни двигатели дневно под команда на електронна машина.

Така е и в другите отдели на завода. Така излизат и напълно готовите за път автомобили. Даже и те биват изпробвани пак от електронен автомат.

Такива заводи-автомати израснаха в нашата страна съгласно директивите на ХХІ конгрес на Комунистическата партия на Съветския съюз през годините 1959–1965. Огромното производство в тях се дължи на използването на най-новите открития на науката и техниката — радиоелектрониката, ядрената енергия, радиоактивните изотопи, ултразвука, свръхпроводимостта, полупроводниците, употребата на нови сплави и съединения, пластмаси и други химически продукти.

— През 1965 година съветските заводи ще произведат над 850 хиляди автомобили — продължи моят събеседник. — А това прави повече от 1,7 пъти, сравнено с 1958 година. Сега всяка минута от конвейера слизат по 5 автомобила и поемат по пътищата на Съветската страна...

Преминахме през грамадния заводски двор, пълен с нови автомобили. Главният инженер, с когото щях да пътувам за Москва, отвори вратата на стъкления хеликоптер и след малко машината ни понесе във въздуха.

НАД КОЛХОЗНИТЕ ПОЛЯ

Оказа се, че инженерът, който стоеше на кормилото на хеликоптера, бе голям любител на природата. С възхищение той говореше за неизгледните пространства на колхозните земи, които се изтегляха под нас. Долу работеха многобройни нови машини. Социалистическото селско стопанство вървеше напълно в крак с промишлеността.

Бяха ми необходими някои данни за селскостопанското производство за предстоящата конференция и затова извадих от чантата си статистическия годишник. Проверих някои контролни цифри от седемгодишния план 1959–1965 година. Сравнено с 1957 година, през 1965 трябваше да произведем 200 процента повече захарно цвекло (78 милиона тона), 2,2 пъти повече месо (11 милиона тона), 2 пъти повече мляко (40,6 милиона тона), два пъти повече вълна (540 хиляди тона)...

— Знаете ли — изведнъж се обади инженерът, — че сега през 1965 година ние повече от 15 пъти надминаваме САЩ в добива на картофи? Пет пъти в добива на захар, толкова и в добива на вълна. И млякото ни е два пъти повече, а пшеницата 1,3 пъти повече, отколкото добиват американците. Това всичко е пресметнато на среден добив от 100 хектара селскостопански земи.

След кратко мълчание той добави:

— Тази година ние ще имаме 10 милиарда яйца!...

ДУМАТА НА АКАДЕМИЦИТЕ

Приятна светлина струи от полупрозрачния сводест таван на огромната зала с амфитеатрално разположени редове. Каква простота на строителството, каква прецизност и завършеност на формите. Няма нито следа от едновременния стремеж към украшения които правеха строежа скъп, непрактичен и грозен.

Местата се заемат от стари академици, професори, видни специалисти на съветската наука и техника, икономисти. Шумът престава. На катедрата е енергичен висок мъж.

Говори се за енергетиката на съветската страна, за ресурсите от нефт, въглища, природен газ...

„Всяка година в света се изгарят към 1,7 милиарда тона въглища. През 2000 година ще бъдат изгорени не по-малко от 8 милиарда тона. Тогава ще възникне въпросът за изчерпване на земните запаси от въглища. Затова още отсега очите на хората са обърнати към ядрената енергия. А запасите от уран и торий съдържат енергия, която е много по-голяма от тази на всички проучени запаси въглища, нефт и газ, взети заедно.“

„Съветските атомни електроцентрали вече имат дял в общия баланс на нашата енергетика, макар големият процент да се пада на водните и топлоелектрическите централи. Ето например: Куйбишевската ВЕЦ дава 2'100'000 киловата, Сталинградската — 2'300'000, Братската — 3'600'000, Красноярската — 3'200'000 киловата“.

„Добивът на нефт през 1965 година съгласно директивите на XXI конгрес на КПСС напгна повече от два пъти от 1958 година и достигна 240 милиона тона, а производството на газ в 1965 година достигна 150 милиарда кубически метра срещу 30 милиарда в 1958 година.“

„Въглища през 1965 година са изкопани към 600 милиона тона — с 23 процента повече от 1958 година.“

„70 милиона тона чугун през 1965 година — 16 пъти повече, отколкото добиваше дореволюционна Русия през 1913 година, и 77 процента повече от продукцията на 1958 година. 90 милиона тона стомана — 65 процента повече от 1958 година.“

„Сравнено с 1958 година, сега през 1965 ние имаме 2,8 пъти по-голямо производство на алуминий, 1,9 пъти повече мед.“

„Огромна размах на химическата промишленост. 14 пъти повече синтетични влакна от 1958 година, 6,7 пъти повече пластмаси, огромни количества синтетичен каучук. Строеж на повече от 140 големи предприятия на химическата промишленост, реконструкция на повече от 130 от съществуващите...“

Цифри и данни на небивал възход, на процъфтяване на социалистическото стопанство и промишленост по пътя към комунизма. Нова победа над западащата икономика на капиталистическия свят. Изказванията продължават. Докладват най-изтъкнати учени и специалисти. Планът за развитието на народното стопанство на СССР за седемте години 1959–1965 е изпълнен и преизпълнен предсрочно...

ПО ПЪТИЩАТА НА БЪДЕЩЕТО

Моето пътуване продължава.

Този път по новопостроена магистрала пътувам с нов, бърз и луксозен автомобил на юг към морето. Близко три пъти повече автомобилни магистрала са построени за годините 1959–1965 в сравнение с предишните седем години. По тях денонощно тече поток от автомобили. Прелитат грамадни автобуси за далечни рейсове. Грамадни товарни автомобили и автомобилни влакове, съставени от

влекач с по няколко тежки ремаркета, превозват огромни количества товари.

По реките плават нови кораби. Ето бързи рейсови пасажерски, които на подводни крила летят с голяма скорост.

По железопътните линии, които са станали много повече от 1958 година — дизелови локомотиви, електрически влакове. Пътуваш километри и километри покрай железопътната линия и само от време на време ще срещнеш между десетките електрически и дизелови влакове един опушен парен локомотив. Вероятно не след дълго и последните екземпляри от тях ще отидат в музеите...

Сигнал! Навлизаме в голям кръстопът. Движението тук е усложнено от много големия брой автомобили, които идват от различни посоки. Оставям кормилото и включвам електронния автомат. Докато той бързо и леко превежда автомобила през кръстовището, аз използвам да попрегледам днешните вестници. След малко отново пътувам с голяма скорост по слънчевия път към морето.

Ето го и него!

След завоя то се показва. Безкрайно, искрящо на слънцето, красиво и могъщо като моята родина. Небето над него е безоблачно и ведро като светлите хоризонти на съветската страна, устремена напред към нови мирни победи.

Издание: Сп. „Наука и техника за младежта“, бр.1/1959

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.